

የጥንት ትርጉሞች

(Ancient Versions)

የሶባ ሊቃናት ትርጉም

(The Septuagint)

- 200 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት የብሉይ ኪዳን መፅሐፍት በ70 ሊቃውንት ወደ ግሪክ ተተረጎመ። ትርጉሙም እስከ አሁን የሶባ ሊቃናት ትርጉም በመባል ይታወቃል።
- የሳፕቱጀንት መፅሐፍ ቅዱስ ትርጉም ቀደምት ከመሆኑ ባሻገር እጅግ በጣም ጠቃሚ የመፅሐፍ ቅዱስ ትርጉም ነው።
- የመጀሪያዎቹ 4 የብሉይ ኪዳን መፅሐፍ ቅዱስ የተተረጎሙት ከ300-200 ዓ.ዓ ነበር፤ የቀሩት የብሉይ ኪዳን መፅሐፍ ቅዱስ የተተረጎሙት ከ200-100 ዓ.ዓ ነበረ።
- የሶባ ሊቃናት ትርጉም የጥንቷ ቤተክርስቲያን መፅሐፍ ቅዱስ ነበር።

α	β	γ	δ	ε	ζ
Alpha	Beta	Gamma	Delta	Epsilon	Zeta
η	θ	ι	κ	λ	μ
Eta	Theta	Iota	Kappa	Lambda	Mu
ν	ξ	ο	π	ρ	σ
Nu	Xi	Omicron	Pi	Rho	Sigma
τ	υ	φ	χ	ψ	ω
Tau	Upsilon	Phi	Chi	Psi	Omega

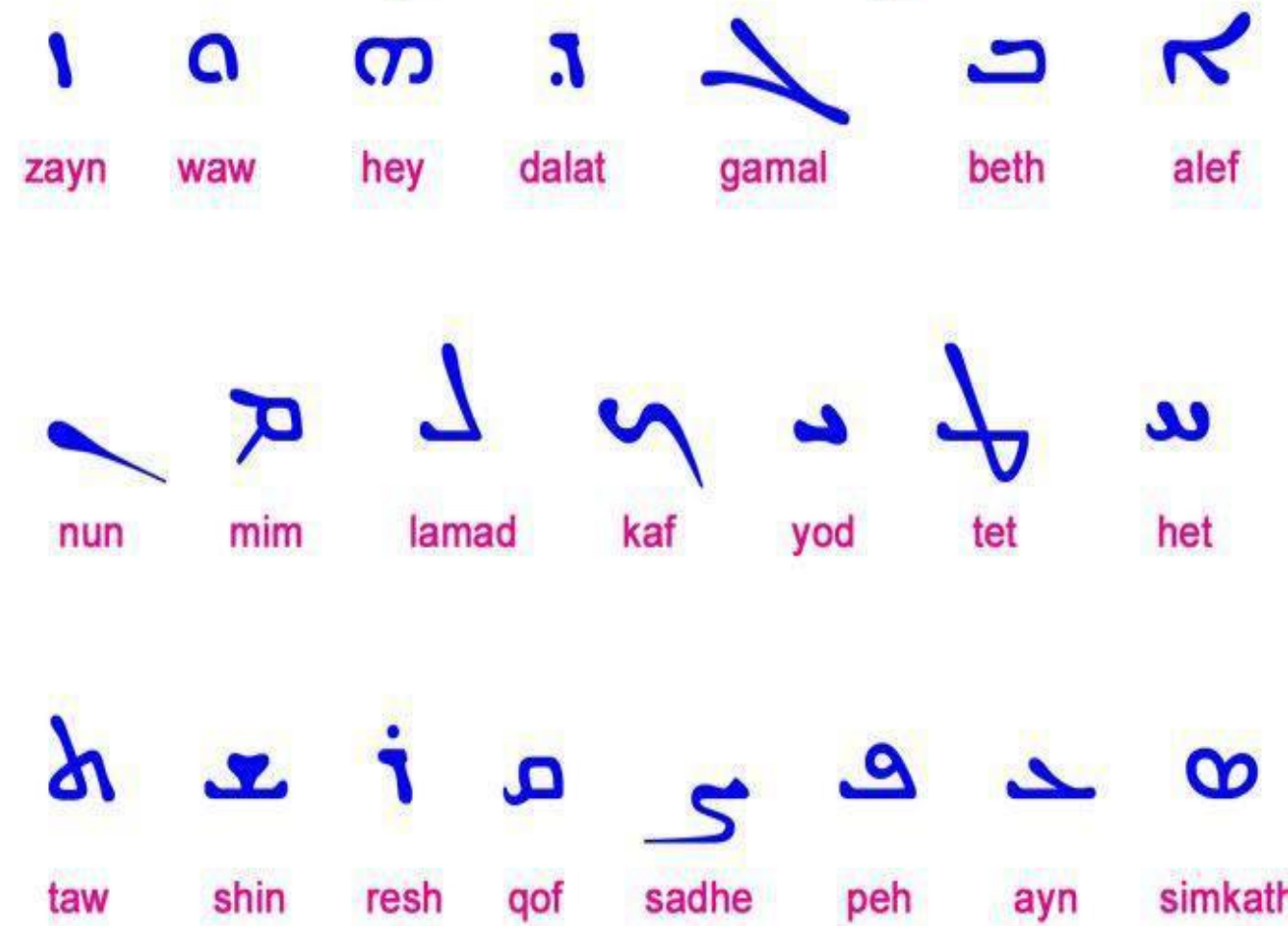
ᐅሲሪያክ ትርጉም

(Syriac Version)

ከጥንቱ ሲሪያክ ትርጉም 4ቱ ወንጌላት የላት 2 ቅጂ ብቻ ነው።
የሲሪያክ ፔሺታ የለው ቅጂ 350 ነው።

- በሲሪያክ የአዲስ ኪዳን መፅሐፍ ቅዱስ በ100-200 ዓ.ም ተተርጉሟል። በሲሪያክ የብሉይ ኪዳን መፅሐፍ ቅዱስ በሁለት ይከፈላል።
- ይህም ሲሪያክ ፔሺታ እና ሲሪያክ ሄክሳፕላ ይባላል። ሲሪያክ ፔሺታ 400-500ዓ.ም የተተረጎመ ሲሆን ሲሪያክ ሄክሳፕላ 500-600ዓ.ም ተተርጉሟል።
- ታቲያን 4ቱን ወንጌላት ወጥነት ባለው መንገድ ዲያቴሳሮን በተሰኘ መለያ ፃፈው።

The Syriac Aramaic Alphabet

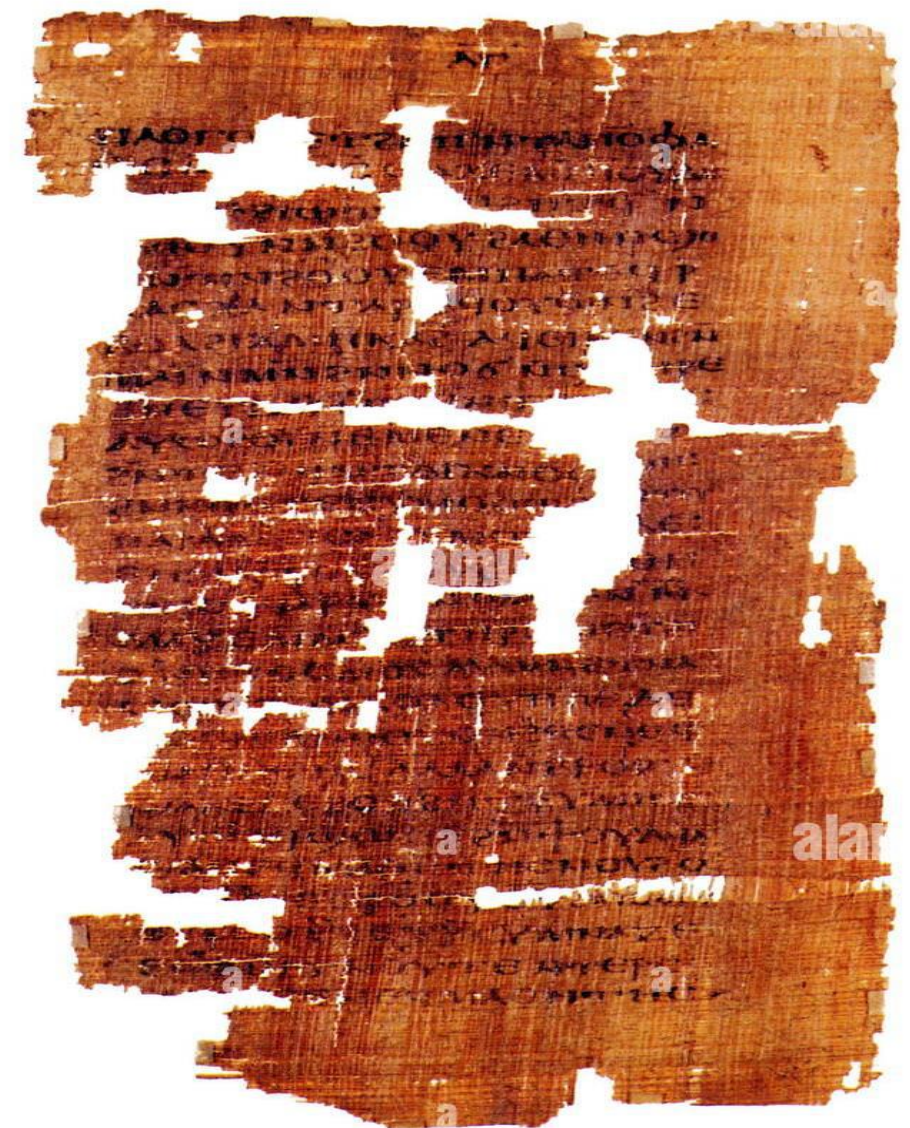

ዮርዳኒክ ትርጉም

(Coptic version)

Ⲁ a alpha	Ⲃ b v bida	Ⲅ g gamma	Ⲇ d daida	Ⲉ e ei	Ⲋ s so	Ⲍ dz zita	Ⲏ h e i ita
Ⲑ th thita	Ⲓ i jauta	Ⲕ k kapa	Ⲗ l laua	Ⲙ m mi	Ⲛ n ni	Ⲝ ks ksl	Ⲟ o o
Ⲑ p pi	Ⲓ r ro	Ⲕ s sima	Ⲗ t tau	Ⲙ u he	Ⲛ ph phi	Ⲝ kh khi	Ⲟ ps psl
Ⲡ ō ū au	ⲡ š sei	Ⲣ f fei	ⲣ x khei	Ⲥ h hori	ⲥ dž džaudžia	Ⲧ tš tšima	ⲧ ti ti

- የአዲስ ኪዳን ትርጉም በ125 ዓ.ም ወደ ግብፅ ገብቶ ነበር።
- ሳሂዲክ ብሉይ ኪዳን ከግሪክ ተተረጎመ፤ አዲስ ኪዳን 200-300 ዓ.ም ከእስክንድርያ ጽሑፍ ቤተሰብ (Alexandrian text type) ጋር የሚስማማ ሲሆን ወንጌላትን እና ሐዋርያት ስራን ከምዕራባዊያን ጽሑፍ ቤተሰብ (Western text type) ውስጥ የመደባል።
- ሳሂዲክ እትም በጣም ጥንታዊ እና በብዙ መልኩ እጅግ በጣም አስፈላጊ የሆነ የኮርቲክ ዘዬ ነው።
- የቦሂሪክ ትርጉም የእስክንድርያ ጽሑፍ ሲሆን ሙሉ በሙሉ ተጠብቆ የቆየ ብቸኛው የኮርቲክ ዘዬ ነው።

◻ ԿՐՄԵՐՆ ԻՇԴՊ

(Armenian)

ՈՒՄՓՆԵ ՈՒՋՈՒ ՆԵՂ ՎԻՂԻԻ ԲԵՊԻ ՈՒԻ 1,244 ՎԴՈՒ:

- ՄՈՐԴՎ ՎԻՂՈՒ ԲՈՒ ՎՄՈՐԻՉ ԴԴՎՈՒ ՆԻՈՒ
(Calligrapher) ՉԸ ՈՄՄՆ ՎԿՐՄԵՐՆՆ 36 ՃԵՂԻ
ՃԴՇՈՒ:
- ՈՒՒՐԻ ՄՈՒՇՆ ԿՂԻ ՆԵՋՈՒ ԿՆ ՆԸՄ ՎԻՈՒՈՒՒ
ԲԵՊԻՆ ՈՄՈՒՄՈՒ ՈՒՒՒ ՆԵՂՆՆ Ն410-414Վ.Մ
ՄԻՇԴՄ ՇՈՒՄՈՒ:
- ՈՒՐՄԵՐՆ ՄՈՒՈՒ ԲԴՈՒ ՈՒՄՉՎՒ Ն400-450
Վ.Մ ԻՇԴՎՄՈՒ:

ARMENIAN					
ՀԱՅԵՐԵՆ					
Ա ա	Բ բ	Գ գ	Դ դ	Ե ե	Զ զ
Է է	Ը ը	Թ թ	Ճ ճ	Ի ի	Լ լ
Խ խ	Տ տ	Վ վ	Հ հ	Ձ ձ	Ղ ղ
Ճ ճ	Ս ս	Յ յ	Ն ն	Շ շ	Ո ո
Չ չ	Պ պ	Ջ Ջ	Ր ր	Ս ս	Վ վ
Տ տ	Ր ր	Շ Շ	Վ վ		
Փ փ	Ք ք	Օ օ	Ֆ ֆ		

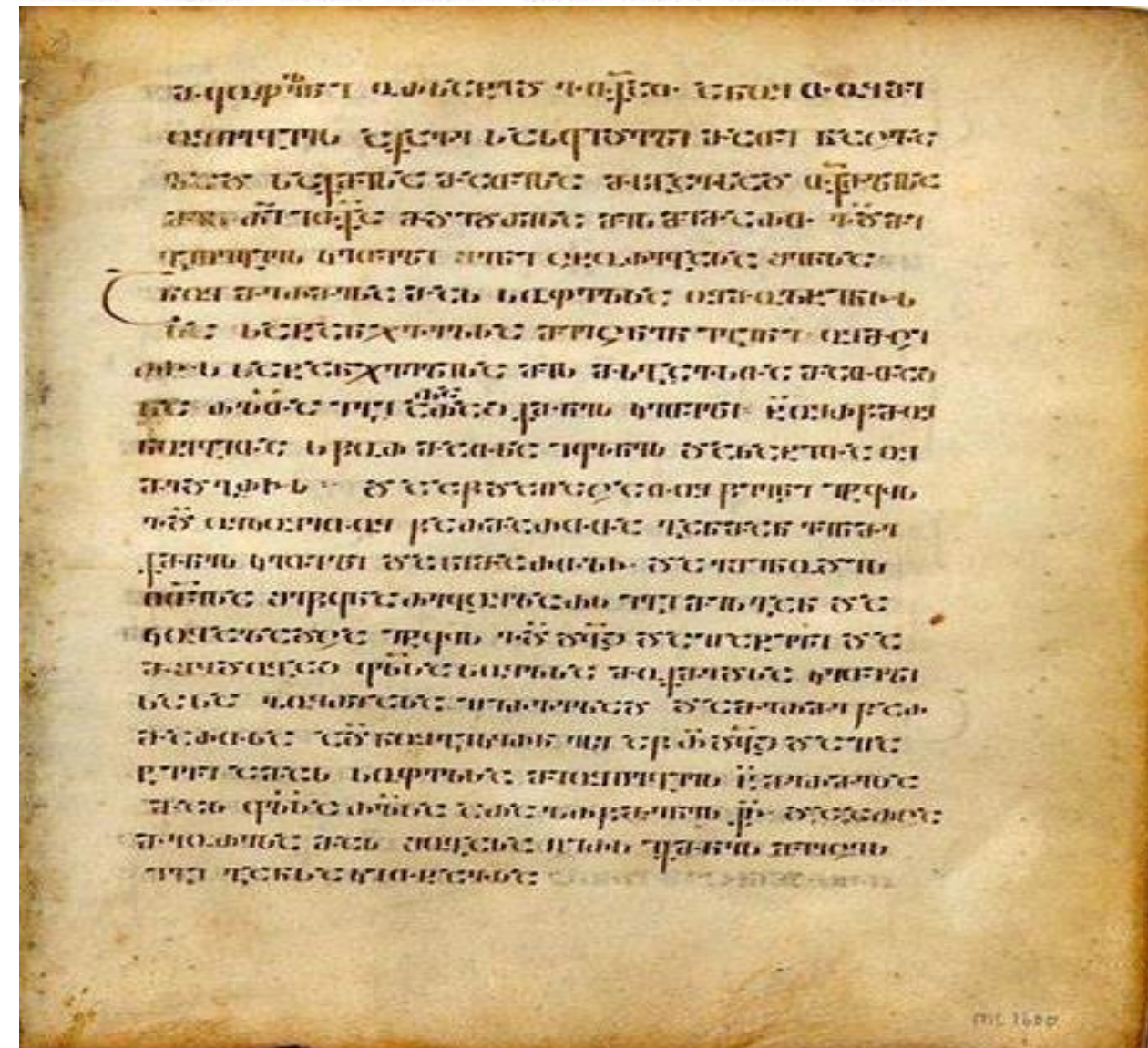

ᐅᓂᓕᓂᓂᓂ ᐅᐅᓂ

(Georgian Version)

- የመጀመሪያው የጂኦርጂያ መፅሐፍ ቅዱስ እንዴት ወደ ጂኦርጂያ እንደገባ ባይታወቅም የወንጌላቶቹ ፅሁፍ ግን 450-500 ዓ.ም ተተርጉሟል።
- የጥንቱ የጂኦርጂያን ፅሁፍ ኢድይሽ ፅሁፍ 897 ዓ.ም 4ቱንም ወንጌላት ይይዛል።
- ከ400-900ዓ.ም የተፃፉ የዘፍጥረት፣ ዘዳግም፣ መሣፍንት፣ ምሳሌ እና ኤርምያስ በከፊል ተገኝቷል።
- የራዕይ መፅሐፍ ቀኖናዊ ነው ተብሎ ስለማይታሰብ እስከ 978 ዓ.ም አልተተረጎመም ነበር፤ ከ978 ዓ.ም በኋላ ተተርጉሟል።

Ⴀ	Ⴁ	Ⴂ	Ⴃ	Ⴄ	ႤႵ	Ⴅ	Ⴆ	Ⴇ	Ⴄ
Ⴀ	Ⴁ	Ⴂ	Ⴃ	Ⴄ	ႤႵ	Ⴅ	Ⴆ	Ⴇ	Ⴄ
a	b	g	d	e	v	z	ē	t	i
[a]	[b]	[g]	[d]	[e]	[v]	[z]	-	[tʰ]	[i]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ⴇ	Ⴈ	Ⴉ	Ⴊ	Ⴋ	Ⴌ	Ⴍ	Ⴎ	Ⴏ	Ⴐ
Ⴇ	Ⴈ	Ⴉ	Ⴊ	Ⴋ	Ⴌ	Ⴍ	Ⴎ	Ⴏ	Ⴐ
k'	l	m	n	j/y	o	p	z	r	s
[k']	[l]	[m]	[n]	-	[ɔ]	[p']	[z]	[r]	[s]
20	30	40	50	60	70	80	90	100	200
Ⴑ	Ⴒ	Ⴓ	Ⴔ	Ⴕ	Ⴖ	Ⴗ	Ⴘ	Ⴙ	Ⴚ
Ⴑ	Ⴒ	Ⴓ	Ⴔ	Ⴕ	Ⴖ	Ⴗ	Ⴘ	Ⴙ	Ⴚ
t'	w	u	p	k	y/g	q'	s	č	c
[t']	-	[u]	[pʰ]	[kʰ]	[ɣ]	[q']	[ʃ]	[tʃʰ]	[tsʰ]
300	400		500	600	700	800	900	1000	2000
Ⴛ	Ⴜ	Ⴝ	Ⴞ	Ⴟ	Ⴌ	Ⴍ	Ⴐ		
Ⴛ	Ⴜ	Ⴝ	Ⴞ	Ⴟ	Ⴌ	Ⴍ	Ⴐ		
3/2	c'	č'	x	x	3/2	h	ō		
[ɕ]	[ts']	[tʃ']	[x]	-	[ɕ]	[h]	-		
3000	4000	5000	6000	7000	8000	9000	10000		

ARABIC ALPHABET

خ ح ج ث ت ب ا
ص ش س ز ر ن د
ق ف غ ع ظ ط ض
ي و ه ن م ل ك

ARABIC ALPHABET
www.joaoleitao.com/names-arabic/

□ አረብኛ ትርጉም

(Arabic Version)

- ቫቲካኒስ አረቢክስ 13 (Vaticanus Arabicus 13)
ከ700-1000 ዓ.ም የተጻፈ ሲሆን 4ቱን ወንጌላት እና 14 የጳውሎስ መልክቶችን ይዟል።
- የሳዲያ ጋኦን (Saadia Gaon) ከ882-942 ዓ.ም የመጨረሻ የብሉይ ኪዳን አረቢክ ትርጉም ሲሆን ከማሶሬቲክ ጽሑፍ ጋራ ከፍተኛ ተመሳሳይነት አለው።
- ሲና አረቢክ 151 (Sinai Arabic Codex 151) በ867 ዓ.ም የተተረጎመ አረብኛ መፅሐፍ ቅዱስ ሲሆን ግርጌው ላይ ማብራሪያ ተፅፎበታል።
- አረብኛ ትርጉሞች አንዳንድ የግሪክ እና ዕብራይስጥ ቃላትን ለመተርጎም ተቸግረዋል።

፩ ጥንታዊ የላቲን ትርጉም

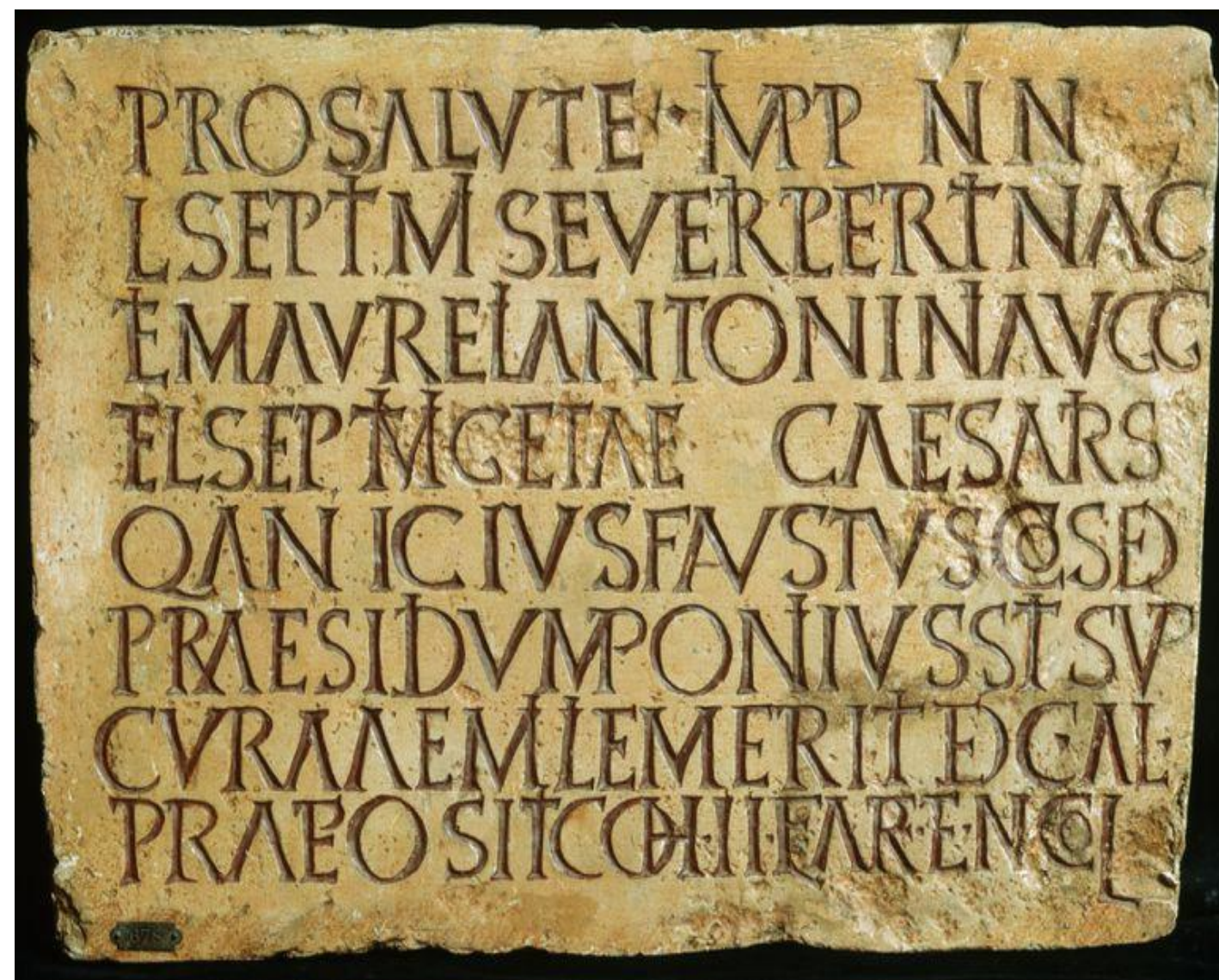
(Old Latin Version)

46 ወንጌላት፣ 19 ሐዋርያት ስራ፣ 20 የጳውሎስ መልዕክቶች፣ 12

አጠቃላይ መልዕክት እና 7 የዩሐንስ ራዕይ ቅጂዎች አሉ።

- የላቲን ትርጉሞች ለመጀመሪያ ጊዜ የተተረጎሙት በሰሜን አፍሪካ ግዛት በተለይም በካርቲክ ሳይሆን አይቀርም።
- ቴርቱሊያን (160-220 ዓ.ም) ከላቲን ጽሑፍ ለራሱ ስራ ጠቅሷል የላቲን ትርጉም በዚህ ጊዜ የነበረ መሆን አለበት።
- ሙሉ ጥንታዊ የላቲን መፅሐፍ ቅዱስ የያዘ የጥንት ቅጅ የለም፤ ይሁን እንጂ “ኢታ፣ኢትብ” ተብለው የተጻፉት ለአዲስ ኪዳን ጥሩ ምስክር ናቸው።
- የተገኙት የብሉይ ኪዳን ቁርጥራጮች ከአሪት፣ መዝሙረ ዳዊት እና ታላላቅ እና ደቂቅ ነቢያት ሲሆኑ ተጨማሪ ከቤተክርስቲያን አባቶች መቃረም ይቻላል።

፲	፯	፺	፫	)	፱	፲
Z	F	E	D	C	B	A
[z]	[f]	[e]	[d]	[k/g]	[b]	[a]
፬	፺	፺	፯	፯	፲	፱
O	N	M	L	K	I	H
[o]	[n]	[m]	[l]	[k]	[i/j]	[h]
፯	፺	፯	፯	፫	፱	፲
X	V	T	S	R	Q	P
[ks]	[u/w]	[t]	[s]	[r]	[kʷ]	[p]

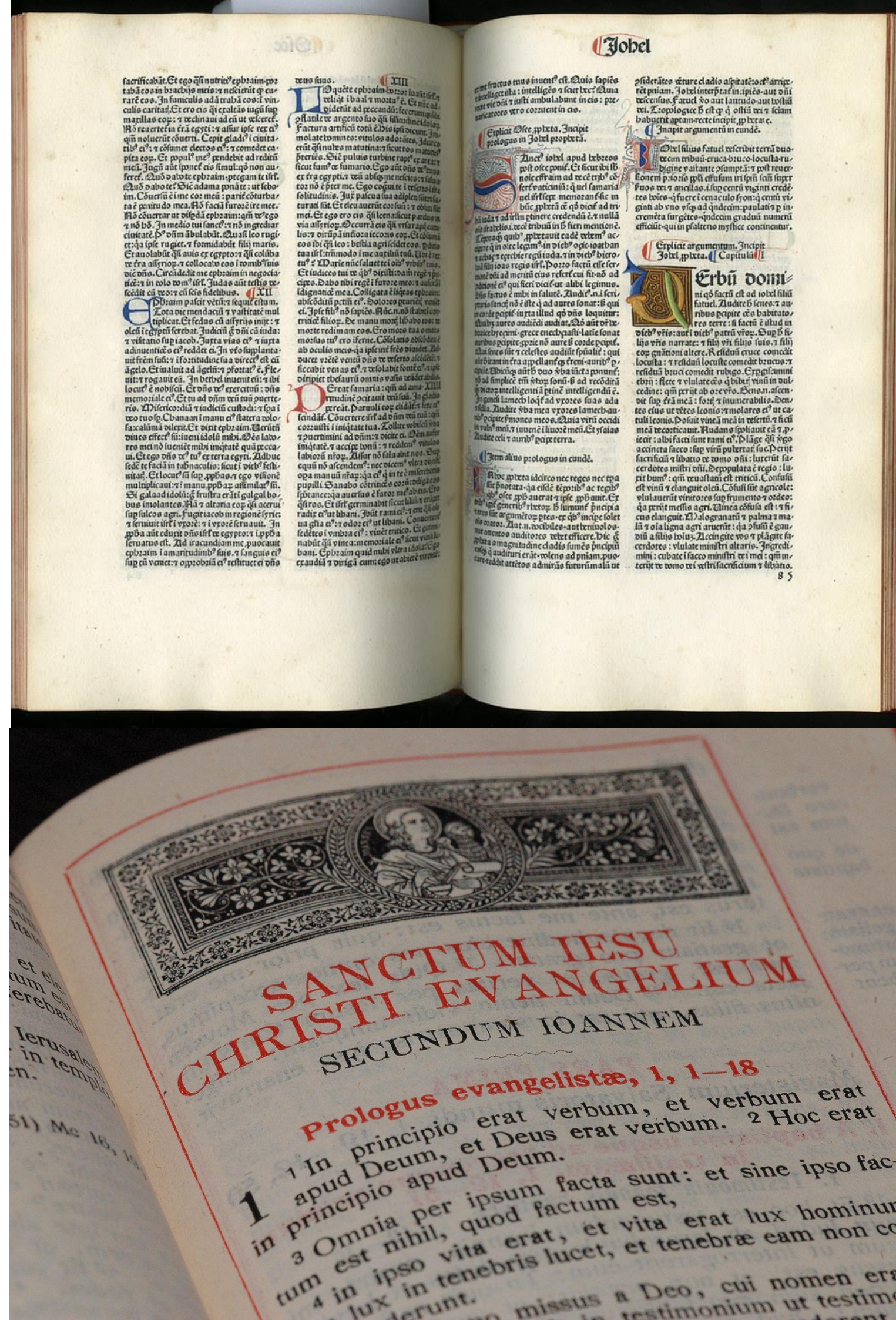

□ የላቲን ቩልጌት

(Latin Vulgate)

ከ10,800 በላይ የላቲን ቩልጌት ቅጂዎች ተገኝተዋል።

- የላቲን ቩልጌት ከ383–405 ዓ.ም በጄሮም ተተርጎመ።
- ጄሮም የላቲን፣ የግሪክ እና ዕብራይስጥ ሊቅ ነበረ። ጳጳሱን ካስፈቀደ በኋላ በተሰጠው ፈቃድ መፅሐፍ ቅዱስን ወደ ላቲን ቋንቋ ተርጉሟል።
- የጄሮም መላውን መፅሐፍ ቅዱስ የብሉይ ኪዳን አዋልድን ጨምሮ ተርጉሟል። ነገር ግን “አዋልድ የእግዚአብሔር ቃል ነው” በሎ አያምንም ነበር።
- በዚህ ምክንያት ዕብራይስጥን ከማይችሉ አባቶች ጋር አይስማማም ነበር።
- የላቲን ቩልጌት የቤተክርስቲያኗ መደበኛ ትርጉም ሆኖ ለሺህ አንድ መቶ አመታት አገልግሏል።

☐ የጎቲክ ትርጉም

(The Gothic Version)

ከብሉይ ኪዳን ያለው 55 ጥቅስ ሲሆን ከአዲስ ኪዳን የወንጌላቶቹ ግማሽ እና የጳውሎስ መልዕክት ነው።

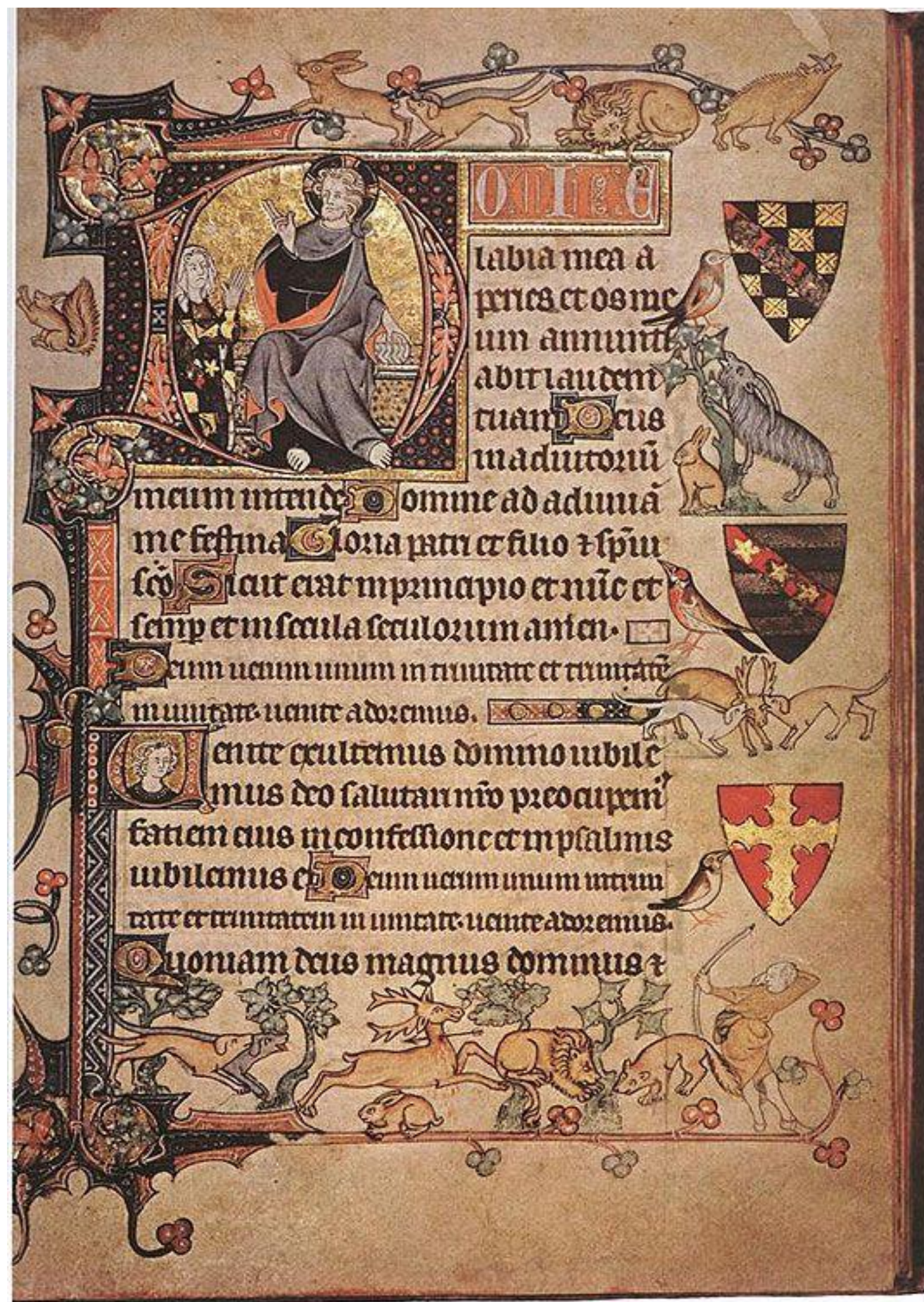
- የጎቲክ መፅሐፍ ቅዱስ ትርጉም የተተረጎመው ሹልፊላ የተባለ ሰው የጎቲክ ፊደላት (በሁለት ሶስተኛ የግሪክ ፊደላት፣ በአንድ ሶስተኛ የላቲን ፊደላት እና የጥንታዊ ጀርመን ፊደላት) ከፈጠረ በኋላ ነው።
- በክሪስቶስ 5-7 የጎቲክ ትርጉም ላይ የተገኘው ማስረጃ የጥንታዊ ግሪክ ጽሑፍ እንደተጠቀመ ያሳያል።
- የጎቲክ አዲስ ኪዳን ትርጉም የባዛንቲን ጽሑፍ ተጠቅሟል። ከ500-600 ዓ.ም ወደ ስፔን እና ሰሜን ጣልያን የሹልፊላ ትርጉም ተሰራጭቷል።

፲	፱	፲	፯	፻	፴	፺	፻	፵
ahsa	balixan	giba	dags	aihvus	qairthra	luja	hagl	thiuth
a	b	g	d	e	q	z	h	þ
[a/a:]	[b/v]	[g ɲ/x]	[d ð]	[e/e:]	[k ^w]	[z]	[h/x]	[θ]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
፲	፱	፲	፯	፻	፴	፺	፻	፵
eis	kusma	lagus	manna	nauths	jer	urus	pairthra	
i	k	l	m	n	j	u	p	
[i i:]	[k]	[l]	[m]	[n]	[j]	[u/u:]	[p]	
10	20	30	40	50	60	70	80	90
፲	፱	፲	፯	፻	፴	፺	፻	፵
raida	sauil	telws	winja	faihu	iggws	hwair	othal	
r	s	t	w	f	x	h	o	
[r]	[s]	[t]	[w/y]	[f]	[k ^h]	[ʌ]	[o/o:]	
100	200	300	400	500	600	700	800	900

- ቪልፊላ መፅሐፍ ቅዱስን ተርጉሞ መጨረሱን እርግጠኛ መሆን አልተቻለም ምክንያቱም የተገኘው ቁርጥራጭ የዘፍጥረት 5:3-30 እና መዝሙረ ዳዊት 52:2-3 እንዲሁም ነህምያ 5-7 ነበረ።
- በጎቲክ ትርጉም ተጽፎ አልቆ የተገኘው ማርቆስ 16 ከፍተኛ ጥራት ያለው ብራና (vellum) ላይ በብር ወይም በሐምራዊ ፊደል ነበር።

ᐅᑦᑎᑦᑭᑦ ᐱᐱᐱᑦ

(Old Slavonic Version)

- ቆጠጠጢኖስ (826/27-869 ዓ.ም) የᑦᑎᑦᑭᑦ ᐱᐱᐱᑦ ፊደላትን ከፈለሰፈ በኋላ ከግሪክ መፅሐፍት ወደ ᐱᐱᐱᑦ መፅሐፍ ቅዱስን ተረጎመ።
- ቆጠጠጢኖስ በ869 ዓ.ም ከመሞቱ በፊት መዝሙረ ዳዊት፣ ወንጌላትን እና ሐዋርያት ስራን ተርጉሞ ጨርሶ ነበር።
- ከሺታ ሜቶዲ (የመቶድየስ ሕይወት) እንደመንረዳው የቀሩትን መፅሐፍት ተርጉሞ በ884 ዓ.ም እንደጨረሰ እና መቃብያንን እንዳላካተተ ይስተዋላል።
- ያሉት ᑦᑎᑦᑭᑦ ᐱᐱᐱᑦ ቅጂዎች ከ900 ዓ.ም ጀምሮ የተጻፉ ናቸው።

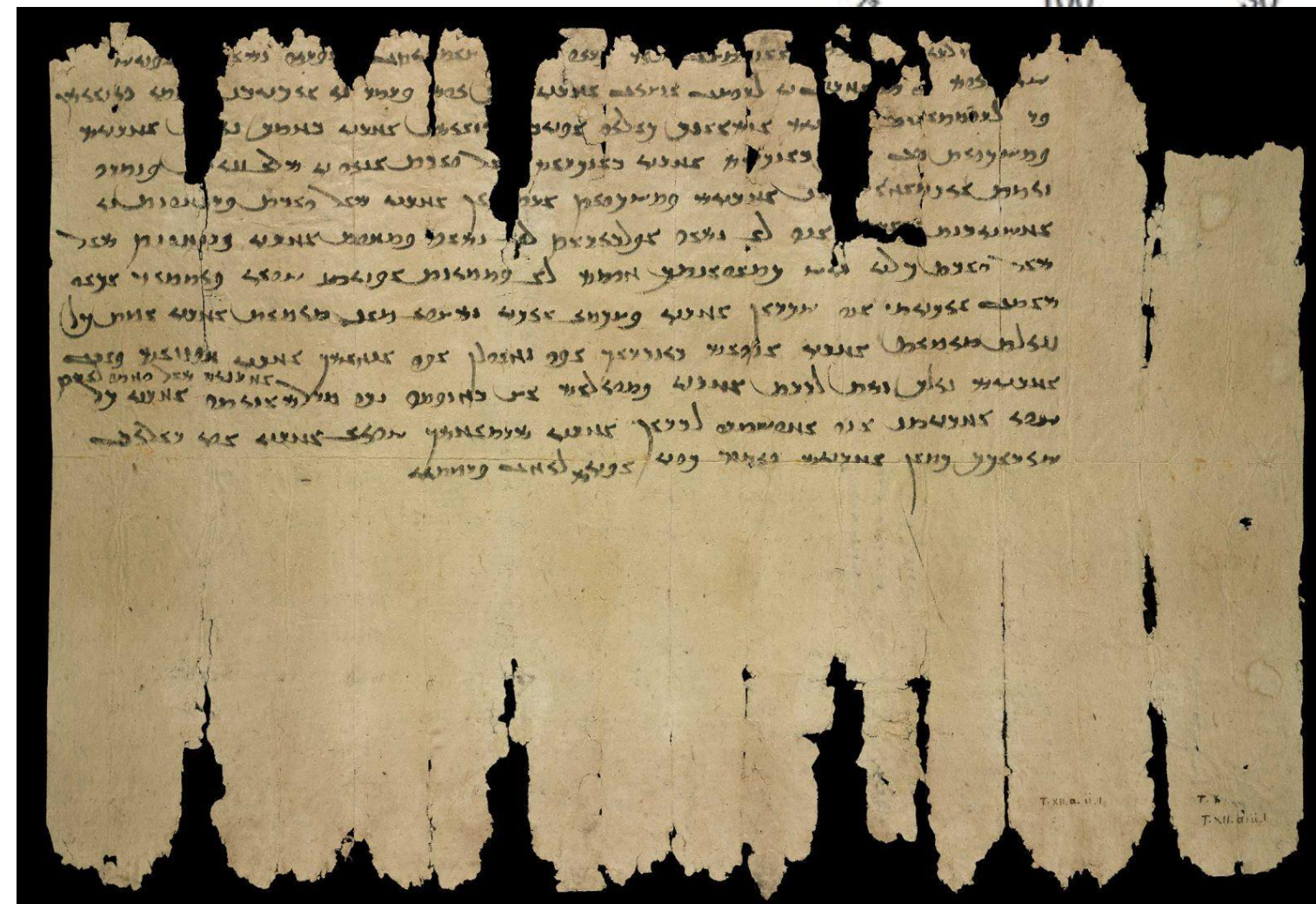

የሶግዲያን ትርጉም

(The Sogadian Version)

- ሶግዲያን በመካከለኛው ኢራን አካባቢ የሚነገር ቋንቋ ነበር። በመካከለኛው ክፍለ ዘመን የአካባቢው ዋና ቋንቋ ነበር።
- መጀመሪያ መፅሐፍ ቅዱስ ወደ ሶጋጂያን ከ800-1100 ዓ.ም ተተርጉሟል።
- የተረፉት የሶግዲያን ቁርጥራጮች የተገኙት በቱርጋን አቅራቢያ በቡሌትክ ገዳም ፍርስራሽ ውስጥ ነበር።
- የሶግዲያን መፅሐፍ የተተረጎመው ከዕብራይስጥ ወይም ግሪክ ነበር።

heth	zayin	waw	he h	gimel	beth	aleph
x	z	w		y	β	'
[x]	[z/ʒ]	[w]	[Ø/ħ]	[ɣ/x]	[β/f]	[ʔ/ʕ/i]
ayin	samekh	nun	mem	lamedh	kaph	yodh
ʕ	s	n	m	l	k	y
[ʕ]	[s]	[n]	[m]	[l]	[k]	[j]
		taw	shin	resh	sadhe	pe
		t	š	r	c	p
		[t/d]	[ʃ]	[r]	[tʃ/dʒ/ts]	[p]
						Numerals
20	10	5	4	3	2	1
				100	100	30

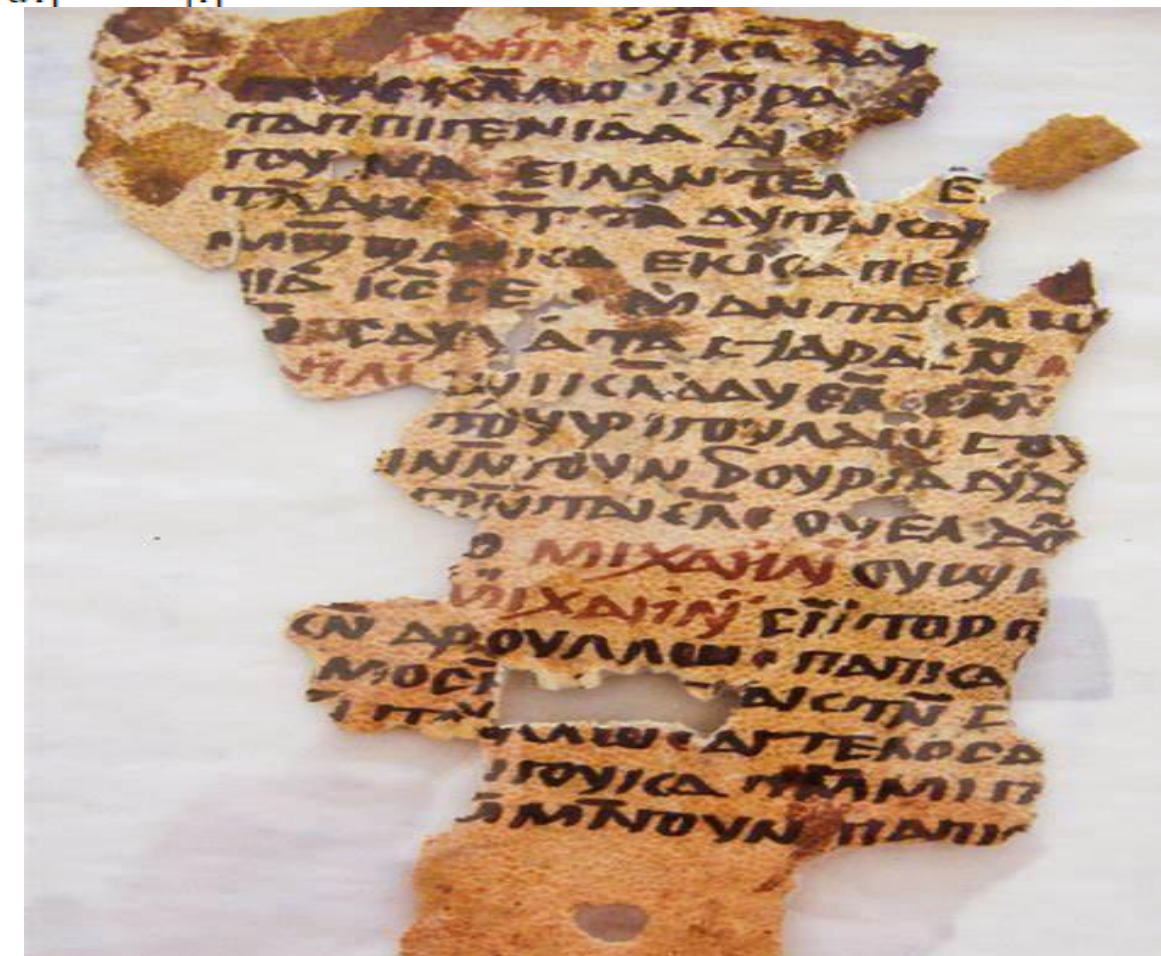

(The Nubian Version)

- ክርስትና ወደ ሱዳን የገባው ከ300-400 ዓ.ም እንደሆነ ከፈራረሱ ገዳሞች እና አብያተ ክርስቲያናት ታውቋል። መፅሐፍ ቅዱስ እስከ 500 ዓ.ም እንደተተረጎመ ይገመታል።
- እስልምና ወደ ሱዳን ሲገባ መፅሐፍ ቅዱስ እና ብዙ የክርስቲያን ጽሑፎች ስላጠፉ የተገኘው የመጀመሪያው መፅሐፍ ቅዱስ ከ1100-1200ዓ.ም ነበር።
- የሮሜ፣ ገላትያ፣ ፊልጵስ፣ ዕብራውያን፣ ማቴዎስና ዮሐንስ ወንጌል የያዙ 16 የብራና ኮዴክሶች ተገኝተዋል።

Α α	Β β	Γ γ	Δ δ	Ε ε	Ζ ζ	Η η	Θ θ
αλφα alpha a/ā	βητα bēta b	γαμμα gamma g	δελτα delta d	ει ei e/ē	ζο so z	ζητα zēta ē	θητα thēta th
[a/a:]	[b]	[g]	[d]	[e/e:]		[z]	[e:]
1	2	3	4	5	6	7	8
Ι ι	Κ κ	Λ λ	Μ μ	Ν ν	Ξ ξ	Ο ο	Π π
ιοτα yota i/i/y	καππα kappa k	λαμβδα lambda l	μει me m	νει ne n	εξι exi x	ο o o/ō	πι pi p
[i/i:/j]	[k]	[l]	[m]	[n]	[ks]	[o/o:]	[p]
10	20	30	40	50	60	70	80
Ρ ρ	Σ σ	Τ τ	Υ υ	Φ φ	Χ χ	Ψ ψ	Ω ω
ρο ro r	σιμα sima s	ταβ taw t	επειλον epsilon i/w	φι phi ph	χε khe kh	εψι epsi ps	ωυ ōu ō
[r]	[s]	[t]	[i/β]	[p ^h]	[k ^h]	[ps]	[o:]
100	200	300	400	500	600	700	800
Ͱ ͱ	Ͳ ͳ	͵ Ͷ	ͷ ͸	͹ ͺ	ͻ ͼ	ͽ Ϳ	; Ϳ
Ͱαι hay h	Ͳωρι hōri h	͵ανζα janja j	ͷημα cēma c	͹τι ti ti		ͽι ῆī ῆ	Ϳι ñī ñ
[h]	[h]	[ʃ]	[c]	[ti]		[ɣ]	[ɲ]
Ϳ̇ Ϳ̈	Ϳ̉ Ϳ̊	-					
y	u/ū						
[j]	[u/u:]	[:]					

ቅዱስ ጳውሎስ ትርጉሞች

(Ethiopic Version)

ግዕዝ

- የአዲስ ኪዳን መፅሐፍ ቅዱስ የተተረጎመው ከ300-400 ዓ.ም ነበረ። ይህም በዘጠኙ ቅዱሳን በተለይም በአባ ገሪማ እንደሆነ ይነገራል።
- 2 የአባ ገሪማ ቅጂዎች በደብረ ዳሞ ገዳም ይገኛሉ።
- መፅሐፍ ቅዱስ ሙሉ በሙሉ እንደ በመፅሐፍ የተተረጎመው ከ400-600 ዓ.ም ውስጥ በግዕዝ ነበር።
- ሙሉ መፅሐፍ ቅዱስን ወደ ግዕዝ የተተረጎመው አቡነ ሰላማ ከሳቴ ብርሃን (አቡነ ፍሬምናጦስ) ናቸው።

	a	u:	i:	a:	e:	(ə)	o:		a	u:	i:	a:	e:	(ə)	o:
h	ሀ	ሁ	ሂ	ሃ	ሄ	ህ	ሆ	k	ከ	ኩ	ኪ	ካ	ኬ	ክ	ኮ
l	ለ	ሉ	ሊ	ላ	ሌ	ል	ሎ	w	ወ	ዑ	ዒ	ዋ	ዘ	ዐ	ዑ
h	ሐ	ሑ	ሒ	ሓ	ሔ	ሐ	ሐ	ʾ	ዐ	ዑ	ዒ	ዓ	ዔ	ዕ	ዖ
m	መ	ሙ	ሚ	ማ	ሜ	ም	ሞ	z	ዘ	ዙ	ዚ	ዛ	ዜ	ዝ	ዞ
s	ሠ	ሡ	ሢ	ሣ	ሤ	ሥ	ሦ	y	የ	ዩ	ዪ	ያ	ዬ	ይ	ዮ
r	ረ	ሩ	ሪ	ራ	ሪ	ር	ሮ	d	ደ	ዱ	ዲ	ዳ	ዴ	ድ	ዶ
፩	ሰ	ሱ	ሲ	ሳ	ሴ	ሰ	ሶ	g	ገ	ጉ	ጊ	ጋ	ጌ	ግ	ጎ
q	ቀ	ቁ	ቂ	ቃ	ቄ	ቅ	ቆ	፤	ጠ	ጡ	ጢ	ጣ	ጤ	ጥ	ጦ
b	በ	ቡ	ቢ	ባ	ቤ	ብ	ቦ	p	ጸ	ጹ	ጺ	ጻ	ጼ	ጽ	ጾ
t	ተ	ቱ	ቲ	ታ	ቼ	ት	ቶ	፥	ጸ	ጹ	ጺ	ጻ	ጼ	ጽ	ጾ
h	ኀ	ኁ	ኂ	ኃ	ኄ	ኅ	ኆ	d	ፀ	ፁ	ፊ	ፋ	ፌ	ፍ	ፎ
n	ነ	ኑ	ኒ	ና	ኔ	ን	ኖ	f	ፈ	ፋ	ፊ	ፋ	ፌ	ፍ	ፎ
ʾ	አ	አ	አ	አ	አ	አ	አ	p	ፐ	ፑ	ፒ	ፓ	ፔ	ፕ	ፖ

